

Bojujeme
za návrat svobody
a demokracie
v Československu,
jak byla stanovena
v ústavě roku 1920.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Telefony:

CA na l
6-3315

TO wnhall
3-5315

NEDĚLNÍ HLASATEL

25¢

THE OLDEST CZECHOSLOVAK NEWSPAPER IN THE WORLD

NEDĚLNÍ HLASATEL SLOUŽÍ 50,000 ČECHOSLOVÁKŮM.

NEDĚLNÍ HLASATEL SERVES 50,000 CZECHOSLOVAKS.

ROČNÍK VOL. LXXXII. CHICAGO, ILLINOIS 60608

SOBOTA NEDELE 11. ZÁŘÍ 1977 / SATURDAY SUNDAY SEPTEMBER 11, 1977 ČÍSLO NO. 94

NOVÝ ROMÁN O EXILU

od Ferdinanda Peroutky.

Když roku 1948 instituce Spojených národů se usnesla na vytvoření státu Israel, jednala ve zvláštní situaci. Bylo krátce po dokonalém vítězství, poražení byli bezmocní, slabí neměli více moci než mají slabí. Zdálo se snadným přetvářet svět, krájet státy, přestěhovat milion nebo dva miliony lidí odněkud nekam. Tato situace pominula, autorita jednoho vítězství byla vyčerpaná. Mír na Středním východě vypadá nevyzpytatelně. Navždy zůstaneme u toho, že vytvoření státu Israel byl ušlechtilý čin svědomí a politování nad tím, co se stalo. Ale vychází najevo, že obtíže byly podceněny.

Během třiceti let, jež uplynuly od usnesení vítězů státu Israel, postupně se odehrál děj, jež nelze nazvat jinak než tak, jak je nazýván: arabskou renezancí. A nyní se ptejte, co je pravděpodobné. Je pravděpodobné, že Arabové jako celek vsoupí nyní do jakéhokoli vyjednávání bez vědomí té moci, jakou nyní mají.

Mezi data světové důležitosti patří ten den, kdy olejový bojkot byl vyhlášen. Nikdo ještě nedovede říci jakou konečnou sílu bude mít. Některé západní evropské státy z dobrého důvodu jej cítí jako s myčkou na svém hrdle. A když se o

Israel, jedná tyto státy hledají kout, kam by se ukryly. Někteří se vpravili i do jakési poniženosti. Ve Francii vláda dohlíží, aby podmínky arabského bojkotu byly plněny. Není známo, kdyby v západní Evropě měl chut se exponovat ve prospěch Israele. At morální stránka toho je jakákoli, je tomu tak.

Samotnou povahou věci Israel je odsouzen být obléhanou menšinou v početném a stále početnějším, nyní následkem olejového bojkotu o bohatém arabském okolí, někdy až absurdně bohatém. Nasna dě je závěr, že Israel je třeba souhlasu a podpory aspon jedné vlivné části světa. Patrně i další závěr vyplývá: program Israele by měl být takový, aby ona vlivná část světa jej mohla obhajovat na mezinárodním fóru s nadějí na úspěch. Nezdá se v této chvíli, že věci se berou tímto směrem. V Israeli nastoupila nová vláda a vyhlásila územní požadavky, které ve své podstatě jsou založeny na textu Bible. V Bibli stojí to a ono, budiž to nyní uskutečněno. Jak ani jinak není možno, potká se to v širém světě s určitým cynismem. Tento svět prodělá historickou periodu plnou převratů a nejistot.

Pokračování na straně 5

GUSTAV MALÝ: LETNÍ NEDELE

Vzpomínky na Bratislavu

Larisa Silnická

Dokončení z minulého čísla

Cesko-ruských tlumočnic na této poradě bylo pět. Obvyklá skupina, která vesměs pracovala společně: Tamiara Remanová, absolventka historické fakulty a "sovětská" manželka dr. Michala Reimana, tehdy profesora Vysoké školy politické v Praze, Jana Neumannová, historička, pracovnice Ústavu dějin socialistických zemí, manželka básníka Stanislava Neumanna ml. - po okupaci spáchal sebe-

vraždu, z protestu proti politice KSČ - Nina Typolová, další "sovětská manželka, která pracovala na ministerstvu vnitra jako tlumočnice pro sovětského poradce v hodnosti generála. Lída, jejíž příjmení jsem zapomněla, vím jen, že pracovala jako průvodkyně Čedoku a já. Později se ukázalo, že nebylo zapotřebí tak početné skupiny tlumočnic, protože nebylo vlastně co tlumočit. Ale organizátoři porady s tím

zřejmě nepočítali. Když jsme přijeli do rekreačního střediska na okraji Bratislavy, kde porada komunistických stran šesti států probíhala, napětí prostě viselo ve vzduchu. Měla jsem s sebou poslední číslo časopisu Reportér, na jehož obálce byla reprodukce staré ruské kresby: Kozák na koni a vedle něho copatá dívka varšavu. A pod obrázkem text: "Neplač, Danuše, dlouho se neuvidíme, jedu na manévry." Není to přesný text, ale za smysl ručím. Dubček, který se ani v tak napjaté

Pokračování na straně 3

Zprávy z Chicaga

BERWYN

Geen Zonar z Forest Parku byl stlučen baseballovou pálkou v časných ranních hodinách ve středu před tavernou Green Dolphin, 6539 Roosevelt Rd. Konflikt mezi čtyřmi muži vznikl po nedorozumění při hraní na elektrické zábavní mašince.

Berwynská policie vyšetřující stížnosti občanů, že jim je telefonováno a nabízeno, aby si nechali prohlédnout svoje domy se zřetelem na jejich požární bezpečnost zjistila, že firma z Oak Parku zvaná Family Protection Asso., 1515 Harlem Ave., je zodpovědná za tyto telefonické rozhovory. Policie oznámila, že represen-ti této firmy neporušili žádný zákon tím, že nabízejí svoji službu telefonem.

Mezi 173 novými americkými občany, složili svoji přísahu 16. srpna také následující občané žijící v našem okolí: Eva Mikulíková 7036 Cermak Rd., Zdenek Beiller, 5320 W. 22nd Pl. a Ivan a Marie Jelenicovi, 1343 Scoville Ave.

STICKNEY

Tamní policie oznámila, že zatkla Donaldu McLoye na zatykač vydaný policií z Oak Parku pro přepad.

CICERO

Po krátké honičce zatkla policie Charlinu Cosiňovu a Williamam Coultera, kteří chtěli vyměnit ukradený šek v hodnotě \$ 489,70 na hotovost ve Western National Bank. Mluvčí policie řekl, že oba jsou členy 10členné party, která operuje v Cicero, Berwynu, Riversidu a Oak Parku.

Mario Cenin byl obviněn a nepřístojného chování, protože údajně uhodil Donnu Greenburgovou.

Ronald Uhlarík oznámil policii, že mu někdo ukradl z jeho bytu \$ 200.

Henry Edwards byl pokutován, protože řídil vozidlo v podnapilém stavu a opustil místo nehody, potom, co naboural auto patřící Peggy Zefilippisové.

CHICAGO

Dřívější guvernér Jan Walter oznámil, že nehodlá kandidovat ve volbách v roce 1978.

Celonárodní pátrání bylo zahájeno po dvou portorických teroristech, kteří byli obviněni z 16ti bombových atentátů v uplynulých 27 měsících.

Zajímavosti ze světa

MADISON, WIS.

Soudce Archie Simomson, který řekl během soudního přelíčení případu týkajícího se znásilnění, že existuje jisté spojení mezi tím, jak se ženy oblékají a znásilněním byl odvolán voliči ze soudcovského místa. Maria Krueger vyhrála volby a stala se soudkyní.

MEMPHIS

Vernon Presley, otec zemřelého zpěváka Elvise Presleyho, požádal o povolení, aby mohl přemístit tělesné pozůstatky svého syna a jeho matky ze hřbitova na pozemek Presleyho paláce, jelikož se obává, že nedávný incident při kterém jistí pachatelé chtěli tyto pozůstatky ukradnout, by se mohl opakovat.

NEW YORK

Starosta Abraham Beame ztratil všechnu naději na znovu zvolení, když skončil až na třetím místě v primárních volbách demokratické strany. Do dalšího kola se probojovali člen kongresu Edward Koch a státní sekretář státu New York Mario Cuomo. Mezi poraženými byla i dřívější reprezentantka New Yorku v kongresu Bella Abzug. Přibližně 47 procent registrovaných demokratů se zúčastnilo voleb.

WASHINGTON

Bývalý guvernér státu Kalifornie Ronald Regan odsoudil novou smlouvu o Panamském průplavu jako vyjádření slabosti a zřikání se zodpovědnosti jako světová velmoc.

Jižní Korea odmítla vydat do Spojených států obchodníka Jongsun Parka, který je obviněn a podplácen členů amerického Kongresu.

ČESKÝ NÁRODNÍ HŘBITOV HŘBITOV - MAUSOLEUM - KREMATORIUM 5255 N. Pulaski, Chicago, IL 60630 539-8442 788-8442

S chloubou oznamuje, že letos je tomu již
STO LET

co slouží naší veřejnosti.

Kromě pohřbívání do země a do mausolea se provádí i kremace ve vlastním moderně zařízené spalovně. K rozloučení s milým jsou k dispozici dvě síně a níchž malá síň se poskytuje v případě potřeby zdarma.

MASARYKOVO MAUSOLEUM s nově vybudovanými křídly DR. BENEŠE a GEN. ŠTEFANIKA poskytuje velký výběr krypt a schránek na popel.

POMNÍKY NA PRODEJ - VZORKY V KANCELÁŘI HŘBITOVA

ČERMÁK POHŘEBNÍ ÚSTAV NEJSTARŠÍ ČESKÝ POHŘEBNÍ ZÁVOD V CHICAGU A OKOLÍ

5842-44 WEST CERMAK ROAD, CICERO
Založený r. 1880 Tel. OLYMPIC 2-0243

WILLIAM J. SEDLÁČEK

Noworul Memorial Chapels

2658 S. Central Park Ave.

Telefon 762-2233

Dobry obchodni vykon je provadet bankovnictvi
tam, kde obdrzite UPLNOU BANKOVNI SLUZBU

- Spořitelni účty
- Drive-in okno
- Půjčky na zvelebeni domu
- Šekovní účty
- Markyčové půjčky
- Svěřenínictví
- Automobilové půjčky
- Bezpečnostní skřínky
- Půjčky na domovy

**First National
Bank of Cicero**

6000 W. Cermak Road, Cicero • OL 6-3008
Member of Federal Deposit Insurance Corp.

PRAGUE SAUSAGES & DELICATESSEN

JOHN & KAROL AVA & LYN, majitelé
6312 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS
TELEFON 484-9798

VYRABIME VYŠETŘENÍ NAŠIMY VZŮZENÝMI. Jsou připraveny dle starokrajanského způsobu. Mrazená jídla. Různé delikatesny pochoutky, bez importu, na jídla. Máme speciality, které nenaleznete v celém kontinentu.

MAJÍME DENNÍ ČERVENÉ MASO A DRUBEŽ.

DENNÍ HLASATEL

1545 West 18th Street, Chicago, Illinois 60608

Telefony: Canal 6-3315 a TOWahall 3-5315

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS
Published daily Tuesday through Saturday, except Sunday, Monday and Holidays by the Denní Hlasatel Printing and Publishing Co., 1545 W. 18th Street, Chicago, Illinois 60608. • Subscrip-tion prices:

For half a year: Tuesday through Saturday and Sunday: \$30.00.

CANADA: Money Order, Express Money Order or Bank Draft. For half a year: Tuesday through Saturday: \$22.00. Daily and Sunday: \$31.50 for half a year.

Předplatné poštou v U. S. A.: Na půl roku od úterka do soboty: \$21.00. Denní a Nedělní Hlasatel na půl roku: \$30.00.

Předplatné do Kanady: Poštovní poukázkou (Money Order), Expressní poukázkou (Express Money Order) neb bankovní poukázkou (Draft). Na půl roku od úterka do soboty: \$22.00. Denní a Nedělní Hlasatel: \$31.50 na půl roku.

PENÍZE DO PSANÍ NEDÁVEJTE!

Denní Hlasatel vychází denně od úterka do soboty.

Za změnu adresy počítáme \$1.00.

Nepodepsané příspěvky neuveřejňujeme, anonymní dopisy házíme do koše. Denní Hlasatel je tribuna otevřenou pro všechny etnace, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. U pozoruujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. • Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslané články.

VZPOMÍNKY NA BRATISLAVU

situaci nezapomněl zeptat tlumočnic, máme-li všechno, co potřebujeme, mě požádal, abych časopis schovala. "Jen aby to Brežněv neviděl," řekl. "Slíbil jsem mu, že s tiskem bude vše v pořádku. Náhlada v Bratislavě zůstala ponurá. To se odráželo v obličejích jednotlivých přítomných, i celých delegací. Všichni se chovali zdrženlivě, delegace, skupiny předkladatelů i novinářů. Zajímavé bylo, že novinářů nebyli přítomni v sále ani při stručném "slavnostním" zahájení. Československá delegace uvítala hosty a Brežněv sdělil, že na schůzce bylo přijato usnesení o setkání delegací všech signatářů Varšavského dopisu pro vypracování společného dokumentu. Bylo rozhodnuto, že na vypracování zmíněného dokumentu se budou podílet jenom nejvyšší zástupci států - předseda vlády a první tajemník. Pak se tyto osoby vzdálily do vedlejšího sálu a tím skončila i naše tlumočnická práce. Všichni ostatní členové delegací, včetně poradců, nervozně čekali na závěrečný dokument, aniž by měli sebemenší možnost se dozvědět, co se v sousedním sále děje. Nejspatili jsme vedoucí delegací ani během oběda. Jejich práce skončila kolem 7. hodiny večer. Delegace se u zasedacího stolu sešly hned poté, kdy jejich vedoucí vyšli z vedlejšího sálu. Nebyla dokonce ani krátká přestávka, během níž by mohli vedoucí informovat své delegace o "ujednaném" textu. Text nebyl předán ani nám do kabin, což se obvykle dělo pro ulehčení a zpřesnění práce tlumočnicků. Kdybych tehdy myslela na to, že budu muset utéci z domova, snad bych se byla snažila všimnout si více podrobností. Ale tehdy jsem nemyslela na Historii - svelkým H. Byli jsme všichni nervozní. Sledovala jsem výraz obličejů členů československé delegace. Sál byl podlouhlý, uprostřed dlouhý stůl, uprostřed jedné strany stolu československá delega-

ce, na protější straně, přímo proti ní, delegace sovětská. Kabinu překladatelů byly na nevysokém podiu podél zdi. Sovětská delegace k nám byla obrácena zády. Dobře jsme viděli, jen delegaci československou. Pohled na sovětského státníka není vždy nejpříjemnější ani zepředu, ale Šelestův zátlak mi stále vnucoval myšlenku: A přece měl Darwin pravdu.

Podle Bilakova oznámení měl závěrečný dokument přecházet Dubček. Dubček se zvedl a chtěl začít číst. Ale najednou vyskočil Brežněv a začal přednášet. Byla prý vykonána velká plodná práce - a hle, k čemu jsme se dopracovali - a zadeklamoval text... Začali jsme překládat. Mám-li říci pravdu, nebyla to slova rezoluce, která ma mne zapůsobila takovým skličujícím dojmem. Slova jako slova. Do r. 1968 jsme se otravovali jem takovými texty a takovými slovy. V Brežněvo vě přednesu zněla "přirozeně". On ani jinak nemohl mluvit. Kdyby tento dokument četl Dubček, byl by to možná větší šok. Smrkovský si u stolu přikryl obličej rukama. Bilak byl velmi spokojen. Dubček, poté, když Brežněv znovu předvedl "kdo je tu pánem", se cítil poníženy - a bylo to na něm vidět.

Byla jsem přítomna na mnoha mezinárodních poradách, ale nikdy se hostující delegace nechovaly na cizí půdě tak, jak se chovala delegace, které byly přítomny na suverénním území československého státu. Na jednom z bratislavských náměstí budovali tribunou; mělo se konat shromáždění demostrojící "kolektivní družbu". Ale k shromáždění nedošlo. Oficiálním vysvětlením byl déšť a opožděné ukončení porady. Delegace rovnou z porady odjížděly na slavnostní recepci. Sovětská delegace se nedostavila ani na ni. Tak pospíchala domů...

Není těžké být chytrým post factum! "Také není tak obtížné shromáždit fakta. Obtížné je odhalit záměr. A faktem zůstává, že když jsme se vraceli domů, po ukončení bratislavské porady, dr. Kriegl, který laskavě nabídl Janě Neu-

mannové a mně, že nás odveze z pražského letiště, řekl: "Proč vypadáš tak kysele? Zabránili jsme na této poradě tomu nejhoršímu - okupaci republiky." Později události jen potvrdily, že takový názor mezi dubčekovci převládal.

NAIROBI, KENYA

Jeden z hlavních spolupracovníků ugandského diktátora Idi Amina oznámil, že Amin je bezvědomí po operaci. Avšak Radio Uganda se o tom vůbec nezmiňuje.

BONN

Policie vystupnovala úsilí k navázání přímého kontaktu s teroristy, kteří unesli průmyslníka Hannse Schleyera. Teroristé požadují propuštění 11 žalářovaných teroristů, 500.000 dolarů výkupného a bezpečnou dopravu z Německa do zahraničí podle jejich instrukcí.

KAHYRA, EGYPT

41 osob bylo zabito a 150 zraněno při vykojení vlaku 220 mil jižně od Kahýry.

MOSKVA

Policie o síle 300 mužů se po šest hodin snažila zabránit protestu sovětských baptistů, kteří se shromáždili a protestovali proti zabavení jejich kostela místními orgány.

ZAJÍMAVOSTI

První zaznamenanou úspěšnou operaci slepého střeva provedl v roce 1736 Claudius Amyand, dvorní lékař anglického krále Jiřího II. První operaci při úplné narkoze uskutečnil dr. Crawford Williamson Long 30. března 1842 v Jeffersonu v americkém státě Georgia. K narkoze použil dietyléteri.

LEČENÍ UMĚLOU LEDVINOU

Úlohou ledvin je především očistovat krev od odpadních látek hromadících se v organismu při látkové přeměně. Nejmenší funkční jednotkou ledviny je neyron, který se skládá z cévního klubička a systému kanálků. Každá ledvina obsahuje asi 1-1,25 miliónů nefronů. Průtok krve ledvinami je neobyčejně velký a činí kolem 1-1,5 litrů za minutu. Zdravé ledviny udrží bez obtíží stálost vnitřního prostředí člověka nejen v klidu, ale i při zátěži.

Činnost ledvin může být omezena či znemožněna různými procesy, a to náhle i plíživě. Náhle vedou k omezení činnosti ledvin např. akutní zánět, porucha prokrvení nebo otrava způsobena různými látkami. Pomalu se činnost ledvin snižuje při chronických zánětech a při některých vrozených onemocněních ledvin. Sem spadá také chronické poškození ledvin po dlouhodobém užívání léku obsahujícího fenacetin. Tato látka obsahuje řada preparátů proti bolesti. K poškození ledvin dochází až po několikaletém trvalém požívání léků obsahujících fenacetin, kdy celková dávka přesáhne 1-2 kg. Důkazem, že pacienti dosahují i takovýchto rekordů, je skutečnost, že přibývá selhání ledvin na tomto podkladě.

A nejdůležitějším příznakem onemocnění ledvin patří bolesti v bedrech a odchylky ve složení moče. Celkově se může onemocnění ledvin projevit např. zvýšeným krevním tlakem, otoky, teplotou. Příznaky a projevy onemocnění ledvin však nejsou tématem tohoto článku.

Nemohou-li ledviny, ať už přechodně či trvale, plnit svoji funkci a dochází-li k ohrožení života nemocného, je nutná léčba pomocí přístroje - tzv. umělé ledviny. Záchrana transplantací je dosud poměrně vzácná.

Do klinické praxe zavedl léčení umělou ledvinou - odborně se tu mluví o hemodialýze - v čtyřicátých letech našeho století holandský lékař W.S. Kolff. Mimo jiné byla tato léčba umožněna objevením nové umělé hmoty, cellofanu.

Léčení umělou ledvinou nemá dnes vůbec experimentální charakter, ale je léčením, které v celém světě zachraňuje nespočet množství lidí před smrtí. Přístroj, na který se nemocný pravidelně napojuje a jenž činnost ledvin nahradí, je velký asi jako televizor. Moderní přístroje využívají pokroku v různých oblastech techniky, zvláště elektrotechniky, aby léčení bylo účinnější a hlavně bezpečné. Zdokonalení této léčby pomalu i v bytech nemocných i v řadě zemí se dnes již tato tzv. domácí dialýza běžně praktikuje. Způsob práce v hemodialyzačním středisku má své zvláštnosti určené především přístrojovým vybavením střediska a způsobem napojení pacientů na umělou ledvinu. Pacient v pravidelném léčení se musí naučit žít s přístrojem. Vždyt několikrát týdně je jeho krevní oběh spojen s umělou ledvinou. Jinak se od zdravých lidí valně neliší. Většina z nich na předloktí pulsuje upravená céva, kterou starostlivě sledují. Ta udržuje spojení jejich těla s přístrojem. Pacient s trvalým poškozením ledvin musí být stále pod lékařskou kontrolou.

**Doma mluv se svými
dětmi jen česky!**

NA PAMÁTKU J. G. LEXY

(Smuteční projev předsedy

SVU dr. M. Rechcigla) Scházíme se zde dnes, abychom vyjádřili svou úctu a poslední sbohem jednomu z našich zasluhujících členů - přednímu činiteli a věrnému příteli. Mluví jménem československé Společnosti pro vědu a umění, která byla podle jeho názoru - nehledě na vlastní rodinu - jeho druhou láskou a druhým domovem.

Doktor John G. Lexa - nebo Hanuš - jak jsme mu mezi sebou česky říkali, se narodil roku 1914 v Ústí nad Labem v Československu. Absolvoval Karlovu universitu v Praze, kde dosáhl roku 1937 doktorátu práv; v roce 1949 dosáhl také akademické hodnosti na právnické fakultě New-yorské university a od roku 1952 byl řádným členem new-yorské advokátní komory.

Navíc ke svým běžným povinnostem přednosty právního oddělení firmy Waldes Kohinoor, Inc. v městě Long Island City, dr. Lexa přednášel srovnávací ústavní právo na právnické fakultě New-yorské university. Dr. Lexa byl rovněž jedním z redaktorů odborního časopisu Internacional Seminar on Constitutional Review, pokladníkem Konference Američanů středoevropského a východoevropského původu, předsedou new-yorské skupiny SVU a kromě činnosti v "Sokole" působil také jako tajemník odbočky Československé

národní rady americké na Long Islandu.

Ze všeho nejvíce si ovšem připomínáme jeho činnost ve funkci generálního tajemníka československé Společnosti pro vědu a umění, již zastával od září 1968. SVU věnoval prakticky veškerou energii a sílu, protože celá administrativní a správní odpovědnost spočívala po řadu let na něm.

Stěžují-li si někteří lidé, že musí někdy pracovat 24 hodin denně, v případě dr. Lexy by se muselo říci, že pracoval 48 hodin denně. Byl nadán vzácnou vlastností určité kombinace nadšení, průbojnosti, trpělivosti a vytrvalosti. Šel vždy vědomě za cílem a v práci byl úzkostlivě přesný. Byl povahově skromný, ale neváhal říci své mínění k důležitým věcem a nebál se hájit třeba i nepopulárního stanovisko, jestliže si myslel, že jde o správnou věc. Nevadilo mu vykonávat i nejjednodušší a mechanické práce, jako na příklad psaní adres, plnění stásta dopisních obálek, přepracování krabic, rozesílání časopisů SVU představitelům, vedení účtů a záznamů o pobytu jednotlivých členů, korektury rukopisů a příležitostné přepisování materiálu našich periodik a podobně. Věřil a sám prakticky prováděl, co nazval první prezident ČSR T. G. Masaryk "Drobnou mravenčí prací". Dr. Lexa vždy dbal o to, aby se určitá práce udělala a neriskoval, že se tak nestane; raději ji udělal sám.

Pokračování na str. 5.

NEJSRDEČNĚJŠÍ BLAHOPŘÁNÍ

k 85.

narozeninám našemu drazemilovanému manželů, tatínkovi, tetě, dědečkovi a pradědečkovi

LOUIS POHAJDA

PETERSBURG, FLORIDA

VZÁCNÉ JEHO NAROZENINY PŘIPADAJÍ NA STŘEDU 14. ZÁŘÍ 1977

Prostě je naše přání, jako květek v poli, necht' tvoje drahé srdce nikdy nezabolí. Radost ať sílí na té žitím pontě, ať se nikdy bolem nezarmoutí.

Vše nejlepší, hodně zdraví do dalších let přeje:

MARIE POHAJDA, manželka; LIBBY SHOTOLA, dcera; CHARLES C. SHOTOLA, zeta; CHARLES C. SHOTOLA III., DONALD L. (ANITA) SHOTOLA, DENISE M. (MICHAEL), FLICKINGER, vnoučata; CHARLES SHOTOLA IV., EDWARD L. SHOTOLA, MATTHEW E. FLICKINGER, DEAN K. FLICKINGER, pravnoučata.

GRANATY Z ČESKOSLOVENSKA

MACH IMPORTS
3720 West 26th Street

CIVIC SAVINGS + LOAN ASS'N

3522 W. 26th STREET,
CHICAGO, ILL.

Tel. LAWndale 1-6200

Vaše úspory pojištěny
do \$40,000

ROBERT I. VANEK,
president

NEJLÉPE SE NAJÍTE V ČESKÉ RESTAURACI

BOHEMIAN RESTAURANT COLONY HOUSE

Otevřeno každý den od
11:00 hod. dopol. do 8:00
hod. večer.

V SOBOTU ZAVŘENO!
V neděli otevřeno od 11:00
hod. dopol. do 8:30 hod.
večer.

9163-65 W. ČERMAK RD.
NORTH RIVERSIDE
Telefon 447-7524

SECOND FEDERAL SAVINGS

Cor. 26th Street
& Pulaski Road
CHICAGO, ILL. 60623

NOW SERVING YOU AT TWO
LOCATIONS

HOME OFFICE
107 EAST PLAINFIELD ROAD
WILLOWBROOK HINSDALE P O
ILLINOIS 60521
325-6610

CHICAGO OFFICE
3917-3919 WEST 26th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60623
762-1264

George C. Basta
President

BAAR & BAAR REALTORI

Kupte-prodejte váš dům naší službou
31 let ve stejném místě.

Kupte - prodejte
váš dům naší službou.
31 let ve stejném místě.
(Nejme ve spojení
s žádnou jinou
kanceláří). Prodáváme
týž pojištění.

LILLIAN BAAR, zakladatelka
6335 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
788-4665

U PANCNERA V BERWYN

KUCHYŇSKÉ POTŘEBY

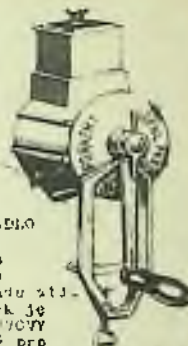
MLÝNKY

MLÝNKY NA MĚK
cukrové a masové
mimo částek.

MLÝNKY NA ŽELIŽU
z nerozvedejícího kovu, dřevěnou rukojetí, čtyřramenný
nůž, rozeznává jemně bez u-
opřádání ve dvou velikostech:

STŘEDNÍHO
na
houšku
handlo
Cokoládová stl-
strojek je
GELF 170VY
včetně pro
kuchař a jemné strouhání.

STUHY

k moravským a sloven-
ským krajům, které nejsou v

Československu k dostání, podarilo se nám obstarat ve
velkém vyběru. Přijďte si prohlédnout. - Další zboží na
cestě z Československa, sledujte naše další oznámkování.

BYLINY - ČAJE

KORENÍ

Hřebíček, anýz, květ. majoránka,
paprika, šafrán, zázvor, vanilka,
mák, kumín, trhané kroupy a mnohé
jiné. Seznam zdarma.

Krystalové sklo, keramika,
české knihy, hudebniny
zadejte seznamy.

Plastická mapa Československa
\$ 16,00. Poštou nelze zasílat.
Vlajčky: Slavie, Sparta,
Československé prapory,
Mapy Československa,
Umělecke barevné reprodukcce obrazů
v cenách od 75 ¢ do \$ 3,50 kus.
Pravé české granáty.

Knihy SKOLAK KÁJA MARIK
(nová zásoba se stále více prodává,
neboť v Československu není k
dostání. Zajištěte si, dokud zásoba
stačí. 3 velké ilustrované knihy
\$ 19,50

BOHATÝ VYBER ČESKÝCH IMPORTOVANÝCH REKORDU

Zakaznky ve státě Illinois upozorňujeme, aby na každý \$1.00 zaslali o 5¢ více na statim dan.

F. PANCNER Importer

a zastupce Tuzexu, Artie, Unieopu, Supraphonu a
jiných est. podniků.

6811 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402

NEJLEPŠÍ VYBĚR ČESL. ZBOŽÍ V AMERICE.

FERDINAND PEROUTKA

Státy byly děleny, smluv nedávno uzavřených nebylo dbáno, přátelé a chráněnci bez rozpaku byli opuštěni. Bylo to jako zemětřesení, historie byla bez pevných trámů. Anglie ztratila celé imperium. Svět se přesvědčil o své proměnlivosti. Avšak nová izraelská vláda žádá, aby v územním sporu jako rozhodující argument byl přijat několik tisíc let starý text Bible.

Zastavujeme se. Snad snaha po stručnosti nás svedla, abychom užívali jednoho slova, kde bylo třeba dvou slov. Řekli jsme opětovně, že Spojené národy vytvořily stát Izrael. Pravda je, že jej jen vyhlásily. Stát tehdy je vytvořen, jestliže jeho hranice jsou určeny. Tento úkol Spojené národy odložily, nebo před ním couvly. Spokojily se něčím, co státní věda může pokládat jen za jakýsi manifest. Následkem byly třicetileté arabsko-izraelské boje a války, hranice byly - podle štěstí válečného - ty a ony nikdy více než jen demarkační linie příměří smluvného na chvíli. Jako vlády předsedle, nová izraelská vláda má v rukou jen onen manifest Spojených národů. Jestliže vlivný přítel kraje vyhlásí svou "nezlomnou podporu" kraje, co to znamená? Které hranice je ochoten podporovat, třeba i hájit spolu s krajem?

Nejistotám, jež po usnesení Spojených národů zůstaly, nová izraelská vláda čelí - jak? Argumente m náboženským: Bůh určil naše hranice. Tu opět třeba se ptát, co je pravděpodobné. V moderním světě, jak jej známe, náboženské autority jsou v nepochybném ústupu, je to světský, většinou s potěšením světský svět, potomek celé řady filosofů. Svět kritický a skeptický, v němž i ateismus dobyl svého místa. Jak je pravděpodobné, že takový svět bude přikládat náboženskému argumentu jednoho národa sebemenší důležitost? Jestliže žádnou, jak dále?

Naopak věci jiné jsou více než pravděpodobné, mohou být pokládány za jisté. Otázka Palestinské domoviny ani nezmizí ani neoslabne. Toho je si

Amerika, přítel Israele, dobře vědoma. Území, pokládané za Palestinskou domovinu, bylo krajem dobyto ve válce před deseti lety. Nová izraelská vláda, pokud se o tom projevuje, je zatím neobyčejně vzdálená pomyslením ono území vyklidit a poraženým vrátit. Pokud mapa světového mínění je známa, je v té věci nová izraelská vláda v naprosté menšině, zdá se, že v menšině jednoho. Amerika o tom poslala do kraje varování, jehož nalebavý ton je zřejmý. Avšak izraelská vláda chvatně buduje v tomto vysoce sporném území nově israel-ské usedlosti, která hájí zřejmé vzezení pevností. Na kritiku odpovídá, že Palestinanům v israel-ském státě se povede lépe, než by se jim vedlo ve státě samostatném a že svým nacionalismem si jen škodí. Zjistěte by se jim v některých, snad mnohých ohledech vedlo lépe. Ale kdo kdy v dějinách tomu nebo onomu národu vymluvil nacionalistické cítění, když se mu chtělo tak cítit? Když roku 1948 Spojené národy vyhlásily existenci státu kraje, co měly na mysli? Není nic co by svědčilo o jiném, než že chtěly založit útulek pro rasu rozptýlenou a jak se ukázalo, snadno a strašlivě zranitelnou. Tato vzpomínka mimo jiné má tu cenu, že zavazuje také sovětské Rusko, které vedle Ameriky bylo nejmocnějším přímluvčím takového útulku. Jestliže, ovšem, je možno sovětské Rusko k něčemu trvale zavázat.

Jestliže útulek, tedy jaký? Zdá se rozumné, že to má být pokud možno útulek bezpečný, jinak by sotva zasluhoval názvu útulek. Nepochybně kraje má na paměti, že kotel mezinárodní politiky vše nezaručitelným způsobem. Střední východ je svrchovaně výbušné území, a je srozumitelný požadavek kraje, aby celé jeho území, každé město i každá osada nebyly v případě nové války hned dosažitelný arabské artilerii. Je i srozumitelná opozice kraje proti tomu, aby jeho hranice byly tak oslabeny nebo tak se rozplynuly, že by přístup teroristů byl nezamazitelný. Že teroristé existují, to

není třeba obšírně dokazovat.

Stanoviska na středním východě se nebezpečně vyhrmejí. Nová izraelská vláda pravděpodobně stojí ve vlece těch, kdo jsou přesvědčeni, že kraje se od Arabů ani od těch nejmínějších, nedostane skutečného míru, že nikdy nepřestane osilovat o pád státu kraje a vstřebání krajetů do moře Arabského. Každý stát je naplněn rozdílnými míněním a snad v mysli části krajetů mohla by převzít myšlenka, že novou válkou mohli by získat další kousek aspoň dočasné jistoty. Nepochybují, že by to byla válka ještě pro ne vítězná. Na druhé straně syrský prezident prohlásil, že válka je nevyhnutelná, nebude-li palestinský problém řešen v arabském smyslu. Přišlo již mnoho válek, které nebyly předvídané. Nepřišla by válka předvídaná ještě snadněji? Přátelé kraje budou mít mnoho další práce, patrně na té i oné straně. Rychlé výsledky sotva mohou být očekávány. Bývalý americký zahraniční ministr Kissinger byl kritizován za to, že se snažil přivodit mír na Středním východě "krok za krokem". Mohlo se zdát, že kritikové znají způsob rychlejší. Avšak Kissingerovi nástupci po nějaké době ohlásili svůj nový způsob těmito slovy: "Čekat a dívat se." Zjistěte není tím ohlášeno, že rychlý způsob, jak řešit složité otázky Středního východu, byl již objeven.

Pokračování ze strany 4

NA PAMÁTKU...

než aby ji světil někomu jinému. Nejednou připravoval daněv příznání SVU, redigoval tiskové buletiny SVU, překládal a ověřoval čs. škol a nebo v poslední chvíli připravil přednášku pro sjezd Společnosti, aby nahradil před nášejícího, který se nemohl dostavit. Kromě mnoha jiných schopností byl také vynikající liguistou. Stále vzpomínám, s jakou lehkostí překládal dosti komplikovaná ustanovení SVU do němčiny a francouztiny. Lidé, kteří znají hudbu, mohou dosvědčit, že byl také nadaným a schopným

hudebníkem. Až dosud je našich řadách počítována pro mne tajemstvím, jak mohl tak vynikat a současně být schopen dokázat tolik různých věcí.

Masaryk jednou řekl, že opravdová láska k rodné zemi je překrásná věc. Ta je pro každého slušného člověka samozřejmostí. O lásce k vlasti příliš nemluví, podobně jako dobrý manžel nenozbhuje po celém světě, že je oddán a že miluje manželku, rodinu a nebo přítele. Prava láska chrání, přináší oběti a především je živá a činná. Jak dobře se tato slova hodí na Hanuše.

Dr. Lexa byl jedinečnou osobností a jeho předčasný odchod a ztráta bude v našich řadách pocítována po mnoho dalších let. Spolu se všemi členy československé Společnosti pro vědu a umění, roztroušenými po všech šesti světadílech, se skláním v hluboké úctě a uznání tohoto nepřekonatelného člověka!

Milý Hanuši, jménem Společnosti přijmi náš úpřimný dík za vše, co jsi pro SVU vykonal. Tvoje práce nebyla marná. Budeme v ní pokračovat, i když pomaleji, věříme však tak pevně, jak jsi ty věřil, že jednoho dne se naše tužby a cíle přece jen splní.

Dr. Miroslav Rechcihl

ZA TICHÝCH NOCI

Za tichých nocí, kdy jen měsíček
své bledé světlo v serou jizbu moji,
kdy vím, že vánek slov mých
ni přítel, který k spánku již se
že netuší, co v srdci mém se děje:

Tu mluvím s Vámi, krásná moje
a vše, co srdce prozradit se bojí,
Vám žaluji po hvězdách, jež se rojí
tmou oblohy, jak sedmikrásy

A zdá se mi, že zřím ty tahy
že zřím v ty oči, plné slitování,
že o své láse spolu promlouváme.

A zatím Vy, má sladká, dobrá paní,
o mojí lásce nevíte snad ani ...

Tak bláhový sám sebe člověk
klame.

Balada o smrti

Začal dřevář do topolu,
smrt uviděl na vrcholu,
jak tam k větvi přikrčena
sedí tichounce jak pána.

Znovu začal do topolu,
smrt už seskočila dolu,
kosou po něm namířila -
Zadrž, zadrž, smrti milá.

Zatni kosu do topolu,
však se vyrovnáme spolu;
sběhnou domu k ženě, dětem,
než se rozžehnám se světem.

Začala smrt do topolu,
v okamžik se skácel dolu,
mohutnější haluzemi
přimáčkl smrt milou k zemi.

Léta plynou; na topolu
prohnul kmen až ku vrcholu.
Přimáčknutá smrt se zdvihla,
po dřeváři kosou svihla.

Každý vzpomínáme s láskou
mnohých učitelů, kteří mnoho ne-
uměli, ale měli zase něco, co by-
lo každému žáku milé a drahé.

- T. G. Masaryk

Marcia Davenportová

ÚDOLÍ ROZHODNUTÍ

„To je ale divný,“ probodil, žvýkáje tabák a odplivuje si do vody. „Jeden by si myslel, že by tu v okolí měly být nějaký záchranný hlídky a po lidech jako ste vy pátrat. Je to možná tím, že tu nejní přímo u vody dost domů, aby si vo ně někdo dělal starosti. Byla to ale škaredá povodeň.“

„Nevím o ní vůbec nic,“ řekl Pavel, „kromě toho, v čem jsem byl sám.“

„Odkad ste?“

„Z Allegheny. Jak se nejlíp dostaneme zpět?“

„No, já vás vodvezu k sobě domů. Mám kousek vodtaď po proudu farmu. Nejbližší město je Beaver, Myslím, že vodtamtaď se dá jet vlakem. Sou-li ovšem položený koleje.“

„To je odnesla voda?“

„No, to bych řek. Nemáte ponětí, co za hrůzu to všade natropilo. Dole u Wheelingu maj záchranný vládní komise a bůhvíco eště. Většinu kolejí dolů po proudu voda podemlela. Porád mi eště nejde na rozum, že na vás nikdo nekáp dřív. Tři dni říkáte, že tu ste?“

„Asi tak.“

„To je divný, to je divný.“

Pozorovali, jak se proud prudce valí kupředu, zatímco muž mohutnými záběry táhl člun proti němu. „Řeka klesla na normál, ale proud je pořád eště nebezpečně rychlej,“ vysvětloval jim.

„Jeden by tu starou řeku ani nepoznal. Obyčejně bojívá liná jako mezek. Jak říkáte, že se menujete?“

„Scott. A jak vy?“

„Mackins. Jed Mackins. Říkejte mi třeba Jed.“ A znovu zabral.

Marie do té doby nepromluvila ani slovo. Seděla na zádi člunu, zirájíc na barák na ostrově. Z této perspektivy vypadal fantasticky, zachycen na chlumu pevné země, na němž uvázl přesně středem. Jeho čtyři rohy visely v různých vzdálenostech od země a z komína se ještě kouřilo. Zahledla se na jeho střechu. Teď když už to má vše za sebou, nemůže uvěřit, že ten celý zážitek nebyl pouhý sen. Obrátila se a pohlédla na Pavla. Jeho tvář byla vážná; i on upíral zrak na dům, který se jim rychle ztrácel z dohledu. Marie pozorovala jeho staženou, zarostlou tvář a jeho slávané šaty, které si v baráku oblékli: patřily kdysi Jamesovi. Nikdo by nebyl věřil, že tento špinavý, roz-cuchaný, vyhladovělý trosečník je Pavel Scott z Allegheny City; ani ji by nikdo nepoznal: pohlédla na své poškrábané a umazané ruce a ohmatala si vlasy, jež si spletla do uzlu na temeni hlavy. Zlubečka se nadechla. Ten čerstvý vzduch byl pro ni vítanou rozkoší; neboť přese všechno úsilí se jim ten hrozný, ztuchlý zápach v baráku nepodařilo rozehnat.

Jed Mackins zajel s člunem za ohbí řeky, kde se břehy svažovaly méně pří-kře, a vesloval asi dvě stě metrů podél břehu. Najel na pevninu na okraji malé mytiny. Spolu s Pavlem vyskočili, vytáhli člun na bahnitý břeh a Marii pomohli vystoupit. Jed přivázal člun ke stromu.

„Bydlím hned támhle za tím hřebenem,“ ukázal mezi holými stromy. „Kou-sek vodtud do kopce.“

Marie kráčela nejistě, pokládajíc nohy tápavě na zem. Pavel ji podpíral.

„To je ale divný pocit,“ řekla. „Ta zem se chvěje.“

„To se chvěješ ty. Teprve teď si vlastně začneš uvědomovat, jaké to bylo. To nám bude, až budem zase doma!“ Otevřela ústa, aby něco řekla, ale opět je zavřela. Kráčeli pomalu dál. Pavel Marii podpíral. Jed je vedl. Na hřbetu pahorku se dal vpravo a vedl je do chatrného venkovského stavení, stojícího blízko rozbité úzké silnice.

„Ták, už sme tady,“ pravil. „Vodtaď není řeku skoro ani vidět. Z toho budete nít stejně jenom radost. Jenny! Jenny!“

Dveře otevřela zavalitá, ucouraná žena. „Našel sem tyhle lidičky ztroskotaný támle na řece. Už skoro čtyry dny nic nejedli jen kyselej čaj a brambory. Můžeš jim něco dát?“

Jenny seběhla ze schodů a objala Marii.

„Ty chudinko!“ zvolala. „Si už jenom kost a kůže.“

Zvedla Mariinu kostnatou, téměř průhlednou ruku. „Tak jen poď dál, a lehni si tamle na divan!“

Když vešli do tmavé kuchyně, zarazila je ostrá vůně guláše a varící se kávy. Pavel zbledl a Marie se nervózně kousla do rtu. Klesla na pohovku pokrytou koberecem a tiše zasténala. Jenny Mackinsová pobíhala kolem. Prostírala na stůl, míchala guláš a kladla jim jednu otázku za druhou, plnou údivu a úcty.

„Myslete, že byste se teďka do toho mohli pustit?“ tázala se konečně.

Zasedli k miskám hustého masového guláše a k hrnkům horké kávy. Mackin-sovi seděli s nimi a dívali se, jak jedí.

„Jenom teďka hezky pomalu, nebo vám bude špatně. Prázdný žaludky to rády děláj,“ napomínala je Jenny. „Bože, něco takového!“

Ukrojila husté krajíc chleba a podala jej Marii.

„Nadrob si to do té šťávy, děvůško! Pude ti to líp dolů.“

„Nebýt této kávy, tak jsem to už dlouho nevydržel,“ vydechl Pavel. Nastavil hrnek, aby mu znovu nalil. Teď, když bylo po všem, šel nad tím, že reakce

není prudší, než se prozatím zdálo. Slyšával totiž hrozné zvěsti o obětech vysilení a vyhladovění, které vydržely, než přišla pomoc, a pak se zhroutily v hystérii, ztratily vědomí, nebo dostaly zápal plic. Jemu ani Marii však podobné nebezpečí zřejmě vůbec nehrozí. Jsou vyčerpaní, zsilali a zaražení, ale dokonale se ovládají. Pavel viděl, že Marie je za to stejně vděčná jako on. Podle obav, které jevila, když vystoupili z člunu, se mohl nadít toho nej-horšího.

Jenny Mackinsová byla ještě zvědavější než její muž. Zatímco jedli, bom-hardovala je otázkami. Zjistila, kdo jsou, odkud jsou a jak to, že je zachvátila povodeň. „Božíčku, božíčku!“

Uložila Marii do svého lůžka, teple ji přikryla a zůstala u ní, dokud neusnula. Pavel se dotazoval Jedu, jak by se mohli dostat zpět do Pittsburgu.

„Nehyl sem v Beaveru vod ty doby, co tohle boží dopuštění začalo, ale všera sem zaslechl, že vod zítřka zas budou jezdit. Ta voda toho tu velké kus vod-nesla. Nejlepší bude, když dneska přespíte u nás. Zejtřa ráno zapráhnu a vod-vezu vás tam. Do Pittsburgu můžete pak vlakem, jestli pojede. Ale já myslím, že jo.“

Marie spala celé odpoledne. Pavel se potuloval s Jedem.

„Je to ale dobrý pocit mít zas nohy na pevný půdě, třeba i na blátě, vidíte?“ tázal se Jed. „Šmankote, to muselo být příšerný bejt takle v tom baráku!“

„Příšerný,“ přisvědčil Pavel. „Můžete mi půjčit břitvu? Chtěl bych se oholit!“

Tu noc seděli s Marií dlouho o samotě v kuchyni. Mackinsovi šli už spát, když je Pavel mnohokrát ujistil, že Marii ani jemu nic nechybí; chtějí si jen na chvíli posedět před ohněm. Jenny ustlala pro Pavla na pohovce v kuchyni a pro Marii v obyvacím pokoji. Celou dobu, co kolem nich pobíhala, si je zvědavě prohlížela. Bylo jasné, že ti dva nejsou manželé — vždyť sami říkali, že nejsou; ale co to jenom mezi nimi je? Musí to být něco vážného, něco silného: i úplně neznámý člověk, nevzdělaný a těžkopádný, to musil vycítit. Zastavila se pod schody, dívajíc se na ně, jak tam sedí u kamen.

„Vopravdu vám už nic nechybí?“ zeptala se. V jejím hlase byla známka zvě-davosti, ale zároveň i laskavé úzkostlivosti. Měřila je ostrým pohledem.

„Opravdu nic, děkujeme vám!“ usmála se na ni Marie. „Jste na nás tak hodná. Zachránili jste nám život.“

„To nic nejní. Vo nic víc, než co by udělal každé jiné. No tak teda dobrout noc,“ řekla rozpačitě.

Seděli beze slova. Slyšeli její hřmotné kroky po schodech a později nad bla-vou. Konečně dům ztichl. Chvilí poslouchali a slyšeli v dálce, jak Jed Mac-kins chrápe. Setrvali tak dlouho. Ani nevěděli, jak dlouho. Hodinám a času úplně odvykli. Oheň praskal. Oba byli úplně zticha. Konečně Pavel zvedl hlavu. Jejich oči se střetly. Oba byli překvapeni tím, co viděli: tím klidem, tou vy-čerpaností, tím pochopením. V každém z oněch pohledů, jež si za ta dlouhá léta, co se znali, vyměnili, bývala otázka, očekávání, cit a touha. Teď však v něm bylo podivné a konečné ticho. Prodělali cestu od mládí k dospělosti s bolestí a zmatkem v duši. V tom okamžiku si poprvé vyměnili moudré, vyvážené pohledy dospělých. Mluvili teď spolu a jeden o druhém se zvláš-tním objektivním klidem. Ještě to rána leželi spolu v té nejdůležitější extazi a odevzdání. Nyní však tu seděli tito dva tiší lidé, jako by si těch druhých dvou ani nevěšmali, a hleděli vstříc podivné budoucnosti.

„A teď,“ řekl Pavel s povzdechem, „se, myslím, budeme muset rozhodnout, jak to s námi bude dál.“

Marie ležela v lenože s rukama složenýma na klíně. Cítila se uvolněna po celém těle. „Ano,“ odpověděla. A za chvíli dodala: „Kdo ví, jestli to všechno nebylo už rozhodnuto za nás.“

„Věříš tak silně v osud?“ otázal se.

„Věřím v Boha,“ pravila. „Byl nám v té chvíli tak blízky.“

„A tak krutý,“ dodal Pavel s hořkostí.

„Jistě ví, proč byl takový,“ Marie se naklonila k Pavlovi. „Bylo to těžké. Ale skutečný život je vždycky těžký.“

„Ty stále ještě činíš pokání za Jamese.“

„Ne. To není ono. Opravdu nemyslím, že se musím kát za Jamese až do smrti. Žádný kněz mi to neřekl. A přece — přece to byla, Pavle, velká nepravost. Veliký hřích.“

„Ty tomu opravdu věříš?“

„Ano věřím. A jednu věc vím odjakživa: že není správné, abychom my dva se někdy vzali. Není nám to souzeno. Není to to, co Bůh — co život, chce-li to tak nazvat — zamýšlel. Snažili jsme se spojit něco, co k sobě nepatří. Proto — proto se něco muselo stát. Já to vždycky věděla. Vždycky. Hned od té chvíle — od té chvíle — co — co jsem poznala, že tě, Pavle, miluju. Snažila jsem se si to vysvětlit všemi těmi svými podivnými způsoby, svým citem, svou obrazotvorností, svým náboženstvím — a vším ostatním. Nemohla jsem za ty své způsoby. Asi proto, že jsem Irka. Míváme plnou hlavu divných představ; lidé říkají, že to máme v krvi. Ale pro mne to bylo vždycky stejné. Věděla jsem, že ty věci se nikdy nedají sloučit!“

Opět si vyměnili ten nehlubší pohled. Vypadají staře a cítí se staří, pomys-lila si Marie. Až se jejich rány zacelí, až budou zase čisti, oblečení, najedení a obutí, nebudou snad vypadat starší, než kolik jim skutečně je. Ale vnitřně se budou cítit staří. To rocho mládí z nich navždy spadlo: strhlo a spálilo je násilí.

„Právě proto si mohu být jistá, že mám pravdu,“ řekla zvolna Marie. „Pro tu svou irskou povahu, pro tu vlastnost, které vy říkáte mystická. Jeem nyní tak vnitřně stará, jako kdy v životě budu. Chápeš —“ naklonila se opět k němu — „kdybych byla mladá, nenohla bych říci, že se bez tebe obejdu. — Nedovedla bych to — po tom, co se stalo. — Byla bych chamtivá. Chtěla bych tě mít pro sebe dál.“ Odmlčela se. „Jenže teď jsem už dost stará na to,

Pokračování

Anna Maria Tilschová: HRÍŠNICE.

Ke svým vnukům nebyla takovou opravdovou babičkou, jež by se s nimi mazlila a jedinou výjimkou byl její miláček, Mária. Byla vychována v pensionátu, kde francouzské jeptišky jí vštíply přísné názory, které přijala za své a k staru celá její duše už byla semknuta jako do pevného korsetu tím, co se nazývá povinností. Milosrdenství, odpuštění a pravé lásky přisna paní neznala.

Schmitt slyšel hlasy, vystrčil hlavu, uvítal rodinu a usmál se laskavě na Mária, která ve svých rozpacích vypadala rozkošně jako malá holčička.

„Tak — děvče! Jak se vlastně máš?“ Měl ji rád zrovna, že byla taková prostoučká.

„Dobře . . . moc dobře!“ Při tom nejspíše se ohlédla hnědýma, hezkýma očima po mamince, jako by se za své štěstí před ní styděla.

„Co pak nepůjdeme dál?“

Na oknech visely vycištěné zaclony, svítily vyleštěné parkety a v jídelně dokonce stála kytice v malované váze, každoroční dar staré a chromé slečny z druhého poschodí. Každý byt na sobě nese odlesk života těch, kteří v něm se pohybují a zrovna tak zdál se byt u Schmittů jevit změnu, která v domě poněkud nastala. Bůh ví, jakým způsobem, ale bylo to tak, že se zdálo, jako by nábytek byl v souladu upraven jen na oko pro lidi, ale u spodu že zeje v rodině hluboká trhlinka.

Ponejprv se sešli všichni po prázdninách — scházela jen třetí sestra, která leta byla provdána v Terstu za vysokého důstojníka. Ve vzájemném setkání rodiny bylo cosi umělého, nejistého, neupřímného, jako by se báli všichni něčím dotknout pravdy, která visela nad nimi. Často se přimkne gouvérnantka k rodině, ale Miss zůstala vším nedotknuta ve svém chladném světě gramatik, románů a konvencí. Nápadně často dojížděla Olga do Prahy, a děti vidaly po každé nespokojenější výraz na otci, když přijel v neděli. Bláhově jako

opravdové děti doufaly, že si musí vynutit nějakou nápravu, tak věřící Ela denně nosila kytky. Ke kapli a neklidný Karlík v chlapecké hlavě spřádal dobrodružné plány. Tím stálým přemáháním oba trpěli hluboce a to tím více, že oba se snažili ukrýt před otcem i lidmi, co vědí. Mária sice dávala matce za pravdu, ale vlastně její dobré srdce litovalo sestru jako rodinu. Ovšem že se mluvilo mnoho po Praze o Olze. Náhle jako obratem ruky se proměnila ze ženy, která se nestarala než o děti, v jinou, která se oblékala výstředně, líčila a docela veřejně se ukazovala všude v průvodu plavého doktora, zrovna jako naschvál, aby nikdo nemohl mít nejmenší pochybnosti o jejich vzájemném poměru. Cizí nemohl být rozhořčenější nad jejím nápadným chováním než vlastní matka, která sama ani o vlasek se neuhnula od rovné a správné cesty za svého třicetiletého manžeství. A ten, jehož se vše dotýkalo nejvíce, bránil se vši moci uvěřit, skoro jako by jeho silná bytost zdravě se vzpírala bolesti. Dávno už sice nemiloval Olgu jako ženu, nebyl hloupě ješitný ani žárlivý, ale přece jen zůstane vždycky velkou ranou to, aby muž uvěřil, že ho žena podvedla s jiným.

Pokračování příště

New, Instant RELIEF
for TIRED, ACHING BACKS!

\$7.95

Nothing like it for firm, comfortable support. Prescribed by doctors. No filling required. — For men or women.

—U—

RIEDL PRESCRIPTION PHARMACY
3156 W. 26th St., Chicago, Ill. 60622
Telephone Bishop 7-7550

**MUŽSKÉ POLOBOTKY
Z ČESKOSLOVENSKA**
široké, pohodlné

cena **\$17.98**

Těž papuče, pantofle a pracovní boty.

MACH Shoe Dep.
3720 West 26th Str.

Pocta bojovníkům

Americká vlajka na pomníku padlých vojáků na Českém národním hřbitově bude vyvěšena k počtě těchto zemřelých veteránů:

Frank J. Lesak. pondělí, 12. září
Jerry Lesak sr. úterý, 13. září
James Ruzicka. středa, 14. září
Otto Florian. čtvrtek 15. září
William G. Florian. pátek, 16. září
Eman Stárek. sobota, 17. září
Frank Zahour. neděle, 18. září

P R O V Á S

Já pro Vás, paní má,
bych všecko opustil,
vše, co kdy rád jsem měl,
vše, proč jsem dosud žil.

A kdyby celý svět
byl krásší tisíckrát,
já pro Vás, paní má,
bych opustil ho rád.

Jak rytíř z pohádky
bych pro Vás na smrt šel,
ne bázní, — radostí
a díkem bych se chvěl.

A kdyby celý svět
mi navždy peklem byl,
i nebe, paní má,
bych pro Vás opustil.

BOLESTNÁ ROZPOMIENKA NA NAŠICH MILÝCH ZOSNULÝCH

**ONDREJ
KONTOŠ**

OTEC A SVOKOR

Zomrel
dňa 21. júna
1965

**ZUZANNA
KONTOŠ**

MATKA A SVOKRA

Zomrela
dňa 2. septembra
1950

**JOZEF
KONTOŠ**

BRAT A ŠVAGOR

Zomrel
dňa 17. decembra
1913

**JOZEF
CHLEBIAN**

STARÝ OTEC

Zomrel
dňa 20. septembra
1949

**ANNA
CHLEBIAN**

STARÁ MATKA

Zomrela
dňa 11. apríla
1916

KTORÍ TERAZ ODPOČÍVAJÚ TICHÝM SPÁNKOM NA ČESKOM NÁRODNOM CINTORÍNE.

V hrobe odpočívajú srdca našich drahých,
za ktorými naša srdca bolia
Naše spomienky na Vás budú nám vždy krásnym snom.
Odpočívajte v pokoji! — Vy naši drahí,
my na hroby Vaše kladíme kvety a modlitby.

V uctení pamiatky venujú milujúci:—

OLGA BELLAN, dcera; sestra a vnučka; JOHN KONTOŠ s manželkou BETKOU, syn, brat a vnuk.

1545 W. 18th Street
Chicago, Illinois 60608
Uzávěrka do 8:30 hod. dop.
pro příští den.

MALÝ OZNAMOVATEL CLASSIFIED

TELEFONY:
CHICAGO 226 3315
PŘEDMĚSTÍ 863 5315

DODÁ VÁS INZERÁT DO 30.000 ČESKOSLOVENSKÝCH DOMÁCNOSTÍ V CHICAGU A PŘEDMĚSTÍ

12. NEDELNÍ HLASATEL
11. ZÁŘÍ 1977

Spolkový věstník zabav

PŘIJMOU SE

PŘIJMOU SE

Let's face it!

STAVEBNÍ ODBOR

VYUČENÝ BARVÍŘ
s evropskou zkušeností
OLDŘICH KOJECKÝ
Vnitřní a venkovní barvení,
odborná, čistá a pečlivá
práce. Speciální vymazávání
stěn a stropů před barvením.
Pojištěn. Rozpočty zdarma.
Volejte po 5 hodině, telefon
TO 3-7834

1331 S. 61st Ct., Cicero.

VÝROČNÍ VÝLET-PIKNIK pořádá
SDRUŽENÍ ČS. EXULANTŮ v
Chicago v NEDELI 11. ZÁŘÍ 1977 v
National Grove čis. 2, 29. ul. a
Desplaines Ave., No. Riverside. K
tanci a poslechu bude vyhrávat
populární hudba Joe Škacha. Budou
opět připraveny tradiční dobroty
pravé české jaternice, moravské
klobásky, domácí pečivo všeho druhu
včetně švestkových koláčů. K hojně
účasti zvou pořadatelé.

DEN ČESKÝCH KATOLIKŮ
se koná v neděli
18. ZÁŘÍ 1977

ve Wozniakově zahradě. Začátek
programu ve 2:30 odpoledne.
Učinkují: Pévecký sbor Lyra,
Moravská kulturní společnost a
Klub Domov. Obědy se podávají od
12ti hodin. Vstupné 1 dolar.
Všechny Vás srdečně zve
Distr. svaz čes. katolíků.

MAJETKY NA PRODEJ

BERWYN

Zdány aluminový 2 flat, 2x4
pokoje. Moderní kuchyně a kou-
pelný. Nová střecha. 2 kary garáž.
Okolí 31 a Ridgeland.
Cena \$ 57.900

SVOBODA

2134 S. 61st Ct.
OL 2-6710 TO 3-2460

MAINTENANCE

MECHANICS

For plant in heavy metals industry.
Applicants must have well rounded
mechanical background of
conveyor systems, overhead cranes,
hydraulic systems and other plant
machinery. Welding experience
also required.

R. LAVIN AND SONS, INC.
3426 S. KEDZIE AVE.
Equal Opportunity Employer.

8x7

WANTED DEALERS

to install sprayed foam insulation
in old and new buildings.
Tremendous energy saver. Every
home and building owner can use
it, and can save them up to 50 per
cent of their heating bills. We train
you how to install. No fees of any
kind. We are interested only in
selling this foam insulation that we
manufacture. Can be applied all
year round.

Write:

IMPERIAL COATINGS

AND CHEMICALS

4041 Ridge Ave.
Pbila., Pa. 19129
Mr. Williams (215) 844-0706

2x6

MAINTENANCE

ELECTRICIAN

For plant in heavy metals industry.
Steady employment with all company
benefits.

**MUST BE EXPERIENCED
MUST READ, WRITE AND
SPEAK ENGLISH.**

R. LAVIN & SONS, INC.
3426 S. KEDZIE AVE.
Equal Opportunity Employer

8x7

PŘO MEME

Mladšího muže pro barviřské
práce.

Volejte 484 - 3240

31x3

HOSPODYNĚ

na čtyři nebo pět dní v týden.
Vlastní pokoj. Musí alespoň
částečně mluvit a rozumět
anglicky.

VOLEJTE ANGLICKY
256 - 2439

11x1

NOVE BOILERS, FURNACES, CENTRAL AIRCONDITIONING

Electronic filters,
humidifier...

water heaters A. O. Smith,
tež prověřená kompletní
zařízení kabinetové kuchyně
podle míry.

EMIL HRACHE & SYN
447-2844 442-6971

PLUMBING

ROYAL PLUMBING & HEATING

Hot water heater (Reem) New
boilers "peetless" Sewer (c) cording.
One year guarantee. A všechny just
laerské práci provádíme rychle a les-
ně k vaší spokojenosti. Rozpočty
zdarma

J. Štěpánek

852-5881

VYTÁPĚCÍ SLUŽBA AIRCONDITIONING

NYNÍ JE ČAS

vyčistit, opravit, anebo nahradit váš
furnace, kotel anebo ústřední
chlazení.

Zavolejte krajana.

CARE HEATING

CONDITIONING

863-5171.

GREAT BUY IN NILES

Have you wanted to move to the
suburbs! Now's your opportunity!
Beautiful all brick Georgian, with
three bedrooms, 2 baths. Panelled
family room. Living room. Separate
dining room. Kitchen and
finished basement and many
extras. Plus, a back yard fruit
trees, vegetable garden and barbe-
cue. 2 1/2 car garage. Occupancy
now.

\$ 74.900

CONTINENTAL REAL ESTATE
1545 WAUKEGAN AVE
GLENVIEW, ILL. 60025
Telefon 724 - 7900

3x4

CONFECTIONERY STORE

Northwest, established candy and
ice cream business. Excellent
opportunity. Illness forces sale.

CALL 383 - 0988

9x7

PRODAM

10 akrů v Michiganu. Volejte
\$21 - 9551

ZDE JE NÁDHERNÝ 3 FLAT

12 let starý, 6-6-2 pokoje. Příjem
\$ 730 měs. 40 stop lot. Velké
místnosti, 3 kotle. Nájemníci si
sami, 100% zisk dnes nemůžete
posl. viti za žádnou cenu.

\$ 86.900

SVOBODA
3739 W. 26th ST.
LA 1-7038 TO 3-2460

7x3

SLITTER OPERATOR STAINLESS STEEL

For leading stainless steel service
center. Fringe benefits. Contact Ed
Oliver.

STAINLESS SALES CORP.
5819 W. Ogden Ave
Cicero, IL

Tel. 656-7650

11x1

FOR WORKING WOMAN

Dependable housekeeper needed
live in or go. Five days per week
and assist elderly gentleman. Not
bed written. Salary open. Referen-
ces. Some English necessary. Good
home for right person. Wheeling.

541 - 0896

between 7 and 9 P. M. and
weekends.

9x3

OPERATORY

PRO ŠICÍ STROJE

se zkušeností, kteří by pracovali
od 5:30 P. M. do 2 A. M.

Příjme

440N. WELLS ST.
3 patro
od 8 A. M. do 5 P. M.

9x3

PORTER

Need person for porter work. Start
\$ 3.00 per hr. No experience
necessary

Apply

GOLDEN OX RESTAURANT
1578 CLYBOURN

8x3

Caulking For Beginners

Most homeowners readily agree that the proverbial ounce of
prevention often means many dollars saved, whether in regard to
a big repair job or just filling in a few cracks.

In fact, even a few cracks, if neglected long enough, can
become projects.

But now, thanks to modern
materials, patch and seal jobs
are easy, and most homeowners
can do them regularly.

Cracks and openings around
fixtures in the bathroom and
kitchen are among the most
common problems. An acrylic
caulk is ideal for these re-
pairs. This pliable caulk gives
a water-tight, elastic seal
around showers, tubs, loose
tiles, sinks and countertops. It
also can be used for floor and
wall cracks.

Application is simple. Just
squeeze a ribbon of caulk

from the tube, forcing it into
the opening. Then, if neces-
sary, smooth the surface with
a wet finger.

Here's a tip from Red Devil,
Inc., the Union, New Jersey
manufacturer whose do-it-
yourself products include
caulks for both indoor and
outdoor use. When caulking
around sinks and tubs, fill
them with water first, and
leave them filled until the
caulk has dried. This will
eliminate stretching the caulk
when the weight of the water
is added later.

Your child's sore throat may
be nothing to worry about —
or it might be a "strep" infec-
tion. Without proper treat-
ment, it could lead to rheu-
matic fever and rheumatic
heart disease. Ask your local
Heart Association.

The programs of the Ameri-
can Heart Association save the
hearts of people too healthy to
die. Give to the Heart Cam-
paign. They're fighting for your
life.

No one is safe from heart
diseases. It hits old and young,
and anyone in-between. The
Heart Association has free
information on heart disease
that may change your think-
ing, and your health habits.
Ask your Heart Association
and give to the Heart Cam-
paign.

**Perform a
death-defying
act.**

Exercise regularly.

Give Heart Fund
American Heart Association

NATRHEJTE SI
Sami zralá sladká
JABLKA
TWIN MAPLE ORCHARDS
3 Mile na sever od Galien, Mich.

ISKA
PAINT - WALLPAPER
6113 W. CERMAK ROAD,
CICERO, ILLINOIS
656-2583 - 863-2453

Vyhrála jsem

Prohlédněte si dobře zakoupené losy státní loterie a ověřte si, zda máte důvod k radosti.

VE ČTVRTEK 8. ZÁŘÍ 1977
byla tažena tato čísla:
\$1,000,000 Bonanza game

84 - 579 - 0914

BARVA MODRA

O menší výhry se můžete přihlásit u jakékoliv prodejny loterie, větší výhry se vyplácejí toliko v jedné z uvedených prodejen:

160 N. La Salle; 114 W. Illinois; 3210 N. Nordica; 2360 E. 71st Street; 9415 S. Western; 7101 N. Cicero; Lincolnwood, 421 N. County; Farm Rd. Wheaton a 10330 W. Roosevelt Rd., Westchester.

VEŠKERÉ PŘEKLADY

KOUPÉ A PRODEJE MAJETKŮ
VÁM ZARADÍ
Maruška ŠMELHAUSOVÁ
Pav - Hanson Realty
795 - 7100

Hasek Rite - Way
ROOFING CO.

STŘEŠNÍ KONSTRAKTORI
2639 So. Kedzie Avenue
Dělníci popistem.
Telefon: Bishop 7-1212

Léto je tady
MARINA taky
NEJLEPŠÍ
permanents

Gu.4-1118

MARINA'S
BEAUTY SALON
Home of the finest
permanent waving
Visit Marina's new
salon -
6234 Cermak Rd., Berwyn, Ill.

Zaměstnáváme
stejný personál!

Po dobu mnoha let stala se naše restaurace vyhledávanou pro jídlo - vařená dle domácího způsobu. Importovaná piva, vína, likéry, kokteily.

CLUB MORAVIA

v Moravském Domě

4142 WEST 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Otevřeno každý den nímto pondělka od 4:00 hodin odpoledne.

Jídla od 4:00 hod. odpo. do 8:30 hod. večer.

V neděli od 12:00 hod. v poledne do 7:30 hodin večer.

UKLÁDEJTE SPOLEHLIVĚ U
GUARANTY

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

3854-56 W. 26th STREET (roh Springfield Ave.)
CHICAGO, ILL. 60623 — CRawford 7-5300

OPATRNOSTI NIKDY NEZBÝVÁ!

Platíme 5 1/4 % dividend na spořitelni účty

Veškeré vklady pojistěny do \$40,000
vládní agenturou:

"FEDERAL SAVINGS AND LOAN
INSURANCE CORPORATION"

LENDER

ZACLONY,
DRAPERIE,
POLŠTÁŘE, DEKY
A POVLAKY.

Největší výběr zboží
všeho druhu.

Jsem v obchodu

přes 40 let

Ondrus & Son

ESTABLISHED 1935

• DRAPERIES • CURTAINS • BEDSPREADS • BEDDING
6533 CERMAK RD 484 1700
• BANK AMERICA RD • MASTERCARD

PŘEDPOVÍDÁM BUDOUCNOST
A PORADÍM

S každým problémem Vám poradím
Věštba je důvěrná v mém domě.

VÝKLAD Z KARET

ČTENÍ Z RUKY

TAROKOVÉ KARTY

ČTENÍ Z ČAJOVÝCH LÍSTKŮ

Věštba pouze \$5.00
s touto oznamkou.

PHONE 545-8315 or 761-2714

4513 N. NARRAGANSETT

CHICAGO

Objednání schůzky není nutné

Doma mluv se svými
děťmi jen česky!

IMPORTOVANÉ HŘÍBKÝ OD MACHŮ

KRÁSNÝ
WOODLAWN
HŘBITOV
A MAUSOLEUM

Woodlawn hřbitov je hrdý na nejkrásnější mausoleum v chicagské oblasti a ovšem i na moderní krematorium. Prání rodiny jsou nám rozkazem, takže služba se děje s nejmenším napětím a rozrušením. Naše služba je pečlivá, neboť nám na vás záleží! Krypty a výklenky v krásném mausoleu jsou nejdůstojnějším a krásným místem posledního odpočinku pro vaše milované.

WOODLAWN

CEMETERY
MAUSOLEUM
CREMATORY
COLUNARIUM
CHAPEL

7600 West Cermak Road, Forest Park 60130

442-8500

The Little Village South

5074 S. Archer (Archer a Keeler) 582-5855
ČESKÝ SMORGASBORD

Úterý až pátek 11:30 dop. - 2:00 odp. \$2.75
Úterý, středa a čtvrtek večer - zvláštní Smorgashbord ... \$2.95
Pátek, sobota a neděle Smorgashbord \$4.25

OBĚDY U STOLU KAŽDÝ DEN.

ZDARMA SKLENICKÁ VINA S VÁŠIM OBĚDEM.

Banketní místnost pro 600 osob.

Pohoštění po pohřbech, o schůzkách atd.

Otevřeno denně od 11:30 dopol. do 9:00 hod. večer.

V sobotu do 10:00 hod. večer. Zavřeno v pondělí. 18úam

ŽELVÍ PLÁŽI

U nás mají lidé želvy rádi, nemyslí si však většinou nic lichotivého o jejich schopnostech. Prý jsou pomalé a vůbec málo pohyblivé, prý jsou hluché a hlavně neschopné komunikace s člověkem, z čehož plyne, že chytrostí příliš nevynikají. Na důkaz je tu cirkus: ještě v žádné manéži neukazovali cvičenou želvu, která by uměla házet a chytat míčky nebo proskakovat hořícím kolem!

Takhle je nám nejlépe, říká želví matka...

Tak nepříznivý náhled na želvy nemají však všude, a hlavně ne tam, kde tyto sympatičtí plazi žijí. Dahomští Fonové — soudě podle jejich legend — je považovali za vychytalé a lstivé. V Kamerunu želvy svého času rozsuzovaly pře mezi vesničany. Když žalující a obviněný vypověděli obsah sporu, dal náčelník obce pustit želvu. Jestliže se zastavila před žalobcem, dalo se jeho obvinění za pravdu; jestliže zamířila k obžalovanému, zprostil ho všech podezření. Proti „rozsudku“ nebylo odvolání, před soudem musily totiž obě strany vykonat přísahu, jež zněla: „Budu-li lhát, ať mne a celou mou rodinu stihne spravedlivý trest moudré želvy.“

Od pradávna zaujímaly želvy významné místo ve folklóru afrického kontinentu stejně jako všude, kde žily ve velkém množství. Staly se předmětem animistických kultů, hrdinkami legend, ztělesněním mnoha symbolů — moudrosti, chytrosti, dlouhého života, plodnosti, štěstí, vytrvalosti. Pravda, role, již želvé přisoudili v kamerunských vesnicích, byla plodem zaostalosti (ostatně přijatelnější než středověká zkouška ohněm), ale zároveň se vnučuje otázka, proč soudcovské posláním připadlo zrovna na želvu. Nejspíše asi proto, že tu byly důvody k nějakému obdivu, že plazi v oněch obdivuhodných krunýřích už podobou a velikostí lidí ohromovali. Vždyť například stačilo, aby se nějakým, třeba náhodným způsobem došlo k poznání, že se želvy dožívají mnohem vyššího věku než člověk... důvod k úctě nebo dokonce k zbožnění nemohl být pro vyznavače animismu závažnější.

A byly zde ještě mnohé jiné záhady, mnohá jiná tajemství. Jak si například vysvětlit, že nepatrná, sotva patnáct dvacet centimetrů dlouhá želvička umí předvídat počasí? Želvy z rodu *Pelusias*, obývající aridní oblasti na jih od Sahary, jsou sice dost pohyblivé, ale než by opouštěly pokaždé před obdobím sucha domovské prostředí, zavrtávají se raději do vyprahlé a rozpukané půdy a v ní „přezimují“. Přičemž hloubku, do níž se zavrtávají, přizpůsobují „předpokládané“ úpornosti sucha a čím jsou deště vzdálenější, tím hlouběji se uloží k spánku...

Ovšem to už jsme u záhad, jimiž se obírá i moderní zoologie. Víme toho totiž o želvách nemálo, lze dokonce říci, že hodně, ale přesto pořád ještě existuje moc věcí ze želvího života, které zůstávají přes všechny snahy vědců nerozluštěny.

Takovým velkým problémem jsou zvláště orientační schopnosti. Když před časem von Frisch objevil, že se včely orientují podle postavení slunce (vzhledem k umístění úlu a louky, na níž sbírají pyl) a když potom Dramer konstatoval, že zhruba téže metody používají k orientaci ptáci, zdálo se, že tyto

převratné poznatky, rozšířené o postavení hvězd, jsou platné i pro želvy. Ale neprokázalo se nic spolehlivého, podobně jako neuspěla teorie aplikovaná na lososy a jejich čich. V poslední době přišli někteří vědci s hypotézou, že si želvy pomáhají zachycováním ozvěn přicházejících z okolí (podobně jako kytovci), avšak ani tento názor není prozatím prokázán — už proto, že nevíme, jak mají tyto plazi vyvinutý sluch.

Nicméně víme s určitostí alespoň to, že mají orientační smysl opravdu skvělý. Ve dvacátých letech vzrušila celé Spojené státy série vražd, jejichž původce dokázal oběti vždycky ukrýt. Mrtvolu jedné ze zavražděných osob se přece jen podařilo najít v jednom jezeře — našel ji Indián, který se k tomu policii nabídl. Mrtvolu však nenašel on sám, ale jeho želva, která díky vyvinutým čichovým vlastnostem na ostatky obětí narazila v půlhodině.

Máme samozřejmě solidnější důkazy o orientačních schopnostech želv, než je tento případ želvy-detektiva. S nimi je totiž spojen (nebo spíš je jimi podmíněn) zvyk želvích samic shromažďovat se ke snůšce vajec na písčiny plážích ostrovů v oceánech a březích řek — pokud jde o shromaždiště sladkovodních želv, jsou nejznámější na jihoamerických řekách Amazonce a Orinoku. Ostatně tento způsob hromadného kladení vajec praktikují také některé želvy suchazemské.

Místo snůšky je nemenné a zvláště pro mořské želvy to často znamená překonat obrovské vzdálenosti. Jsou to skvělí plavci — jak ve sprintu (kožatka velká zdolá sto metrů v deseti vteřinách a když vzameme v úvahu šest sedm centů její váhy, teprve si můžeme představit její úctyhodný výkon) — tak při dalekých plavbách (jsou známy přesuny dlouhé i přes tři tisíce kilometrů).

Časově se snůšky u jednotlivých druhů a podle oblastí rozlišují, jsou rozptýleny prakticky do všech dvanácti měsíců roku. Avšak týž druh v téže oblasti a téhož společenství dodržuje vždycky naprosto přesně „určený“ termín.

Dramatickou a zároveň i úchvatnou podívanou je zvláště snůška vajec mořských želv. Když nastane noc „N“, pojednou se jedna po druhé začnou z vody vynořovat bachraté „ponorky“. Celá pláž se v krátké době vlní krunýři — přistání stovky či dvou stovek želv trvá sotva hodinu. Zatímco se několik opožděných samic ještě „vyloďuje“, většina se už vzdaluje těžkopádným, namáhavým krokem do vnitrozemí, k místům, kam se nedostane voda ani při nejvyšším přílivu. Za supícími samicemi zůstávají desítky hlubokých brázd připomínajících stopy těžkých vozidel.

Podle čeho samice určuje místo snůšky je stejně záhadné jako dodržení

hromadného termínu... prozatím můžeme mluvit jen o instinktu nebo „genetické bagáži“. Faktem je, že někdy urazí samice i přes kilometr, než najde vhodný kousek písčité plochy.

Všechna práce ji teprve čeká a dá se do ní bez otálení. Předníma nohama, které se vyvinuly v perfektně fungující vesla, nejdříve zamete vyhládnuté místo a pak jimi vyhloubí otvor sudovitého tvaru, hluboký podle druhu: menší želvy kolem půl metru, velké i třikrát hlubší — otvor je v každém případě tak velký, že v něm samice není vidět. Pak zadníma nohama vyhrabe menší dutinu, inkubátor pro svá vejce — pracuje velmi přesně a rychle, stejnoměrnými krouživými pohyby. Kdo ji naučil tak precizní práci? Nabízí se jediná odpověď: instinkt.

Konečně může začít snůška. Velikost vajec závisí na velikosti druhu, většinou však rozměrem i formou připomínající ping-pongový míček. Rovněž kadence snášení je různá, průměrně samice naklade osm až deset vajec za minutu. Bývá jich sto, sto padesát, dvě stě. Rekordní snůšky kolem čtyř set vajíček má kareta zelenavá, jedna z nejmenších mořských želv (délka jejího těla dosahuje pouze 60–70 cm), zatímco největší tortue luth naklade přibližně o sto vajec méně.

Samice snáší v křečích. Při každém vajíčku napne krk, zvedne hlavu, zavře oči a znovu a znovu chraptavě zasténá. Všechno nasvědčuje tomu, že při snůšce trpí. Sotva však snese poslední vejce, dá se okamžitě do další práce; musí celou snůšku přikrýt. Také v tomto případě si počíná systematicky. Nejdříve předními údý zakrývá dutinu s vejci, přičemž písek pečlivě udušává. Když dojde na velký otvor, používá pro změnu jen zadních noh. Vyhrabaný písek umísťuje tak, aby snůška byla co nejdále od středu velké jámy. Smyslem tohoto počínání je nepochybně snaha ztížit případnému vteřelci úlohu při hledání — vejce jsou umístěna i několik desítek centimetrů od středové osy plochy přehrabaného písku.

J. Stevens (autor skvělého filmového dokumentu o Želvím ostrově) učinil pokus: přemístil jednu samici v okamžiku, kdy snůšku přikryla pouze z poloviny. Želva se k otvoru s vejci nevrátila a pokračovala v „zahrabávání“ na místě, kam ji přenesli. Stevens pokus opakoval se stejným výsledkem, z čehož usoudil, že všechna práce, kterou zvíře koná před a po snůšce, není věcí „intelligence“, ale že zřejmě jde o činnost „programovanou“: pracuje jako stroj nařazený na několik operací. Stevens ovšem ke svým poznatkům dodává, že k pokusům došlo ve chvíli, kdy je želva už značně vyčerpaná (snůšku kvalifikuje jako „hroznou zkoušku“) nehledě na to, že na souši není ve svém živlu.

Pokračování na následující straně

ŽELVÍ PLÁŽI

I samice ve vodě bojovných želv se v okamžiku ohrožení na písčité pláži brání velmi nedostatečně.

Jako by se opravdu chtěla či uměla mimo vodní živel věnovat jen snůšce, podle vitality jednotlivé samice trvá hledání místa, hrabání otvorů, vlastní kladení vajec a jejich příkrytí tři až čtyři hodiny. Než se začne probouzet den, je většina želv už zpátky v moři

nebo v jeho těsné blízkosti. I když se někdy stane, že při rozbřesku se ještě tři čtyři opozdlé samice pachtí kolem snůšky.

K nejnovějším a neméně překvapivým objevům ze života mořských želv patří to, co se děje po návratu do vody: nedaleko pobřeží čekají — samci. Shromáždili se, zatímco samice kladly vejce, a celou noc na ně čekali. Proč? Aby je znovu oplodnili. Toto zvláštní a mezi obratlovci zřejmě ojedinělé počinání vysvětluje neobvyklá vitalita želvích spermatozoidů: vydrží v pohlavních ústrojích samic po celé měsíce a zůstávají aktivní někdy dokonce i několik let po páření. Gameta (rozplozovací buňka) vejce, jež želva snesla před několika hodinami na břehu, byla možná dlouho „v záloze“.

Příčinu kopulace bezprostředně po snůšce musíme však hledat v nutnosti šetřit energií a roli hraje i bezpečnost. Samci a samice se scházejí pouze jednou na určeném místě a z úsporných důvodů je tímto místem právě sousedství pláže snůšky.

Malé želvy se vyklubou na svět po 40 až 60 dnech, když je po celou tu dobu zahřívá sluncem rozpálený písek. Jsou pět, osm, deset centimetrů dlouhé — podle druhu, tedy nepoměrně malé ve srovnání s jejich matkami (kožnatka velká mívá průměrně přes dva metry, ale dosahuje i tří metrů délky!). Ano, jsou malé, ale kolik touhy po životě vykazují už v prvních okamžicích po vyklubání z vejce! Umějí se hbitě vyhrabat z písku a neprodleně, jakýmiž zběsilými pohyby, cílí rovnou k moři. Později, až dorostou, nebudou vědět nic o běhu, ale nyní — jako by tušily, co nepřítel na ně číhá — po pláži doslova utíkají k vodě. Ve směru cesty se žádná nezmýlí.

Jsou to skutečně dramatické okamžiky. Hitchcock nedokázal vymyslet něco napínavějšího. A také tragičtějšího. Znovu ony neznámé ze želví rovnice: Kdo malým ukázal směr rovnou k moři? Jak to, že se mračna ptáků slétla k pláži v pravou chvíli, aby si počkala na bezbranné želvičky? Tisíce rybáků, terejů, fregatek se vrhnou jako na povel na sotva vyhlédli želvy a v několika málo minutách se bolest a lopota želvích sa-

mic promění v nic. Ostatně hody nejsou jen pro ptáky. Kromě pobřežních dravců a velkých krabů čekají i žraloci... Odborníci, kteří zkoumali tento problém na místě, se shodují v mínění, že ze sta tisíc želvíček přežije cestu z místa snůšky do moře a tam vyspěje sotva pár jedinců.

Ríká se mnohdy, že příroda je neúprosná — osud želvích novorozeňat se nabízí jako přílehlavá ilustrace. Nechme se však mýlit. Jestliže je opravdu drtivá část snůšky obětována, rovnováha tím ještě porušena není. Existenci druhu zajišťuje jakási nezanitelnost dospělých jedinců. Dlouhý věk želv (to, co je dnes prokazatelně zjištěno u druhů žijících na souši, například na Seychelských ostrovech, platí s největší pravděpodobností i pro želvy mořské) je jistou protiváhou, jež může zajistit když ne rozmach, tedy alespoň slušnou prosperitu všech rodů.

Pozoruhodná je v této věci ještě jedna skutečnost. Rovnováhu neporušil ani člověk, pokud zasahoval (například sbíral vejce), jen aby ukojil vlastní potřebu. V minulém století nebyla existence želv (s výjimkou sloních želv Galapázkých ostrovů, hubených námořníků a obchodníků se želvím masem) ohrožena. A přece už tehdy Bates po svých výzkumech prohlásil, že jen Indiáni žijící v blízkosti písčiny ostrovů na Orinoku a Amazonce vyberou ze snůšek 48 miliónů vajec ročně.

Od té doby se mnoho změnilo a dalo by se říci, že jestli příroda něčím želvy poškodila, pak tím, že je obdařila velmi chutným masem. Sláva v případě želv není polní tráva, ale hektatomy. Želva má skvělé maso, její vejce jsou mimořádně chutná (obsahují i kvalitní olej), stále se vysoko cení želvovina krunýřů. A to ještě nestačí: člověk objevil, že z kalipy (břišní želatinové chrupavky) je nenapodobitelně skvělá polévka. Jen v samotném New Yorku potřebují luxusní restaurace kolem 20 000 želv ročně, aby uspokojily poptávku po želví polévce. Na tu chutnou polévku doplácí ze všech želv nejvíce právě kareta obrovská. Před padesáti lety se o ní ještě mohlo říci, že je nejlépe prosperujícím druhem mořských želv. Co se ovšem stala „dodavatelkou“ kalipy, jsou v některých oblastech její stavy tak mizivé, že je nutné bát se nejhoršího — hrozí jí vyhubení.

Jen rozhodné zásahy mohou učinit přítrž honbě za zisky a zachránit želví obyvatelstvo před vyhubením. Dočítáme-li se ve vědeckopopulárních publikacích, že čítá přes 200 druhů, musíme si zároveň uvědomit, že nejméně polovina z nich je dnes zdecimována a ocitla se ve stavu opravdu kritickém.

DEN ČESKÝCH KATOLÍKŮ v neděli dne 18. září 1977 ve Wozniakově zahradě

2530 So. Blue Island Ave.

Program zahájí Český pěvecký sbor Lyra. - Proslov dr. Františka Svelkovského, profesora chicagské university. - V národních krojích předvede tance Moravská kulturní společnost. - Klub Domov. Po programu bude vyhrávat k tanci populární hudba F. Zárockého

Obědy se budou podávat od 12. hodin

ZACÁTEK PROGRAMU VE 2:30 HOD.

VSTUPNÉ \$ 1.00, DĚTI VSTUP VOLNÝ

VŠECHNY VÁS ZVE
DISTRIBUJE SVAZ ČESKÝCH KATOLÍKŮ

Dvořák's Office Machines
České psací stroje. - Standardní, přenosné psací stroje, nové, používané. Opravy, předělávky.

3506 W. 26th St. Chicago
TEL. 522-2231.

1bxxm

Pomozte nám rozšířit okruh
čtenářů!
Pošlete nám adresy svých
přátel!

— Denní Hlasatel — Prosil bych vzadu dlouhé — a by mi padaly v loknách za ušima.

VZPOMÍNKA NA DRAHÉ RODIČE

JAMES V.
AUBRECHT

OTEC

zemřel 4. září 1963

ANNA
AUBRECHT

MATKA

zemřela 28. září 1962

A NYNÍ DŘÍMOU SVŮJ VEČNÝ SEN NA ČESKÉM
NÁRODNÍM HRBITOVĚ

Často si tak myslíváme ve hvězdné noci,
co bychom asi dělali, majíce svět v moci.
Rozdali bychom všechno, celý svět i nebe -
jenom bychom si nechali, tatínku a maminko Tebe!

K učení světlé a nehynoucí památky věnujeme:—

GEORGE, EDWARD a IRENE, milující děti.

OZNÁMENÍ UMRTÍ

FRANK NANÁK

obýdlí: Cicero, Ill.

Zemřel v neděli dne 4. září 1977 v 9 hod. ráno ve věku 83 roků. Narodil se v Pitin v Čechách a toto zemi žil 67 roků. Byl členem Dvora Svatého Františka č. 2230 K. L. Pohřeb drahého zesnulého se bude konat ve středu 7. září 1977 v 9:30 hodin ráno z kaple pohřebního ústavu J. Linhart a Synové, 6820 W. Cermak Rd., Berwyn a odtud do chrámu Páně Our Lady of Charity, kde bude mše svatá v 10 hod. ráno a odtud na hřbitov Královny Nebes.

Zanechává zde:

FLORENCE NANAK, roz. KUCERA, truchlící manželka; FRANK a JOHN NANAK, synové; MARIE SISUL, dcera; JEAN a DORTHY, snachy; JOHN SISUL, zet; FRANTISKA SUKANY a ALOISIE JURASEK, sestry v Čechách; 10 vnoučat, 3 pravnoučata a ostatní přátelé.

Další informace Vám sdělí pohřební ústav
J. Linhart a synové
telefon 749 - 2255

PRÍZNIVCŮM FOTBALU.

Nenechte si ujít vzácnou příležitost, která se Vám již podruhé nenaskytne. Budete vidět jak nekorunovaný král fotbalových střelců, náš krajan

JOSEF BICAN,

který za své fotbalové éry nastřelil 5000 (pět tisíc) branek, provede

neděli ve 2. hodiny odpoledne, na Morton West stadionu slavnostní výkop k utkání,

SPARTA - CROATANS

Jak proti Croatans ?

V neděli 11. září hostí Sparta na Morton West tradičního soupeře, jedno z nejlepších mužstev Chicago - Croatans. Chorvatští jsou v plném tempu - na "Labor Day Weekend" vyhráli velký turnaj, kterého se zúčastnilo přes 20 chorvatských mužstev z USA a Canady. V jarní části soutěže Croatans na domácí půdě porazili Spartu 4:1 a jsou i pro nedělní utkání favority. Nejistota je účast nejlepšího jejich střelce Marinka Volanoviče, který byl ve finálovém utkání chorvatského turnaje zraněn. Manager Fajkus bude mít opět potíže se sestavou. Řada kvalitních hráčů již odešla do škol a tak Sparta je pro podzim trochu oslabena. Navíc někteří zkušení hráči mají zdravotní potíže (Vlčanský) a jejich účast je nejistá. Na hřišti se pravděpodobně opět objeví nezmar Rys, Duriš, Maňásek a Minařík, kteří v posledním zápase nehráli. V brance se již zcela zabydlil Pospíšil, stejně jako v obraně W. Příkazský. Cribari, Phillips, Hussey, Tsoukalas a snad i Graham doplní mužstvo Sparty, které má před sebou jediný úkol - zachránit se v nejvyšší soutěži. Nedělní zápas sice nebude rozho-

doujit (porážka se očekává), ale velmi důležitý pro sebrání mužstva a pro posouzení jaké naděje Sparta pro budoucnost má. Utkání bude zahájenové 2 hod. odpoledne na Morton West. Čestný výkop provede jeden z nejlepších fotbalistů světa bývalý internacional a vzácný host Sparty - Slavista Josef Bican.

Ve 12 hod. se utkají rezervy obou mužstev. Manager Kop bude mít rovněž určité potíže se sestavou. Stále na dovolené je Platicha. Kuratlis je zraněn a jeho účast je nejistá. Reserva Sparty však chce dokázat, že její zakulisání v zápase proti Rams bylo náhodné a že to myslí se znovuziskáním titulu vážně.

Chceme jít do hospody pít, aby měl trochu potychu.

Vítáme Vás !

Naše mlýnské kolo je radostné a barevné. Sedí v něm čtyři jedenáctky sportovců za vedení kapitánů - krále kopané, Josefa Bicana, krále hokeje, Josefa Malečka a významných sportovních pracovníků Jaroslava Fajkuse z Chicaga, Karla Fikera a Jardy Chadimy z Clevelandu. Je nám ctí, že v našem středě zasedají sportovci nejvyšších kategorií, jejichž jména budou zanášena zlatým písmem do československých sportovních kronik.

Všeobecně, sportovci musejí mít v sobě hodně vůle, kázně a něco tyrošství. Dovedou však přivonět ke květinám pomazánky, dobrosmyslnosti náhy. Přímou charakteru vedla Pepu Malečka k úspěšným metám v tenise a v hokeji a Josefa Bicana k špičkovým výkonům ve světové kopané. Já jako Slavista musím pokorně říci, že náš milý host z Československa patří nejen jednomu československému klubu, ale že patří nám všem. To patří i našemu bratru v exilu, Pepovi.

Vítáme Vás co nejrozhodněji, bratři Josefové a Jarduši a přejeme Vám jen to nejkrásnější - hodně slunné pohody a zdravíčka. Bratr Kamil Fíker má namazaný, Mňogaja leta, Karle, Máme Tě rádi a vážně si Tvého přátelství i pohostinství.

Bratr Zdeněk Pražák, osvědčený sportovní harcovník a redaktor nám oznámil, že jsme loňského roku nepotřáli hokejistovi a motocyklovému závodníkovi br. Lubovi Hromádkovi k padesátce. Byli jsme přesvědčeni, že Lubovi bude padesát až letos. Omlouváme se a víme, že naše upřímné přání přijme i dnes. Hodně zdravíčka a úspěchů, Lubol!

Váš Přemek Kocián a celá odbočka čs. sportovců v Clevelandu

Podpis redakce se nezahrnuje

Konkretnější a podrobnější údaje o způsobech vedení lidu na Slovensku máme pouze asi z posledních tří století. Srovnáme-li dosud známý materiál o domácích způsobech vedení rolnického obyvatelstva s recepturami městských feldmaršálů z 16. a 18. století, musíme

ESPERANTO JE SO LST

Před 80 roky, v létě 1887, se objevila ve Varšavě na knižním trhu první učebnice esperanta. Její autor, mladý oční lékař dr. Ludvík Lazar Zamenhof (1859 až 1917), ji vydal - když předtím dva roky marně hledal nakladatele - vlastním nákladem z věna své snoubenky Kláry Silbernikové pod pseudonymem Doktoro Esperanto, to zn. DOUKAJOU. Tento pseudonym později přešel na celý jeho výtvor. Ještě téhož roku vydal dr. Zamenhof také německý a francouzský překlad své první brožury. Doufal, že jazyk, na jehož sestavení pracoval už od kvinty gymnasia získá v krátké době deset milionů stoupenců. V tom se bolestně zklamal. Esperanto se v prvních letech po uveřejnění šířilo velice pomalu a autor musel přinést velké osobní i finanční oběti, aby uvedl svůj jazyk ve známost.

Esperanto v době svého uveřejnění bylo značným pokrokem proti volapüku, který se od roku 1880 přes svoji umělost a primitivnost šířil podstatně rychleji. Jeho autorem byl polyglot Johann J. Schleyer z Klostnice u Bodenského jezera, který dovedl své světožádosti udělat reklamu. Přesto esperanto postupně volapük zatlačovalo, zejména když esperanto ve Francii začal obratně propagovat markýz Louis de Beaufront. Ve Francii v Boulogne sur Mer se konal v srpnu 1905 první kongres esperantistů, jehož se osobně zúčastnil dr. Zamenhof a oběti a kře v zahajovacím proslouhu vzpomněl také zásluh J. J. Schleyera o mezinárodní dovozuvivací jazyk.

Esperanto se v dalších letech obětavostí svých stoupenců, vypravců jeho vnitřní ideje o sbližování lidstva, postupně šířilo v Evropě i mimo Evropu. V USA byl první esperantský spolek - vůbec první na území bývalého Rakousko-Uherska - založen v roce 1901 J. J. Kejssem a redaktorem Karlem Kalentem v únoru roku později v Praze a teprve potom ve vídnu. První světová válka znemožnila normální styky mezi národy a tak zpomalila i šíření esperanta.

Vražbu dosáhlo esperanto v bratří ze svého zavedení v letech 1918 až 1919. Mělo podnět z toho, že se jak jednotliví badatelé, tak i odborné společnosti soustavně zabývaly otázkou mezinárodního jazykového dorozumívání. Jejich řešení se stávalo stále nelehavějším.

I když moderní interlingvistika má k jazyku sestavenému dr. Zamenhofem četné výhrady, oceňuje nesporné zásluhy jeho stoupenců esperanta o to, že dokázali možnost dorozumět se mezinárodním jazykem, že je možno do něho překládat i významné literární díla ba tvořit v něm i díla původní. Tak esperantisté spolu s idisty a akcidentalisty razili cestu modernímu, racionálnímu řešení v systému interlingua, tímto díle jazykové vědy různých zemí.

SRDEČNÉ POZVÁNÍ NA PIKNIK

Neděle 11. září 1977, v "National Grove" zahrada č. 2, 29 ulice a Desplaines Ave. N. Riverside

Hulba J. Škacha

SDRUŽENÍ ČESKOSLOVENSKÝCH EXULANTŮ V CHICAGU